

ZÖLDÁG

Hagyományörző Szakkör

Próbaterelem: Szentés, Tóth J. u. 10-14.

Tel.: +36-30/317-70-94

E-mail: zoldag2011@gmail.com

6600 Szentés, Kossuth L. u. 36. B II/6

Honlapunk: <http://zoldagmse.mlap.hu>

Hankó Györgyné Paksi Márta: Megemlékezés a Népzeneészek tere avatása 10. évfordulóján Szentés, 2013. november 8.

Szemelvények a teljesség igénye nélkül Szentés 19-20. századi népzenejétől napjaink zenei kultúrájáig. (Az időpontok esetenként tájékoztató jellegűek.)

A Szentés és környéke népzeneje és néptánca a XX. században című könyvem és cd melléklete 1998–2002-ig történő készítésekor fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy állítsunk emléket azoknak, akik muzsikával „látták el” az előző századokban a Népet; a tanyavilágban a parasztságot, Szentésen a lakosság döntő részét.

2003. november 8-án történt a Népzeneészek tere felavatása a Zöldág Mozgáskultúra és Sport Egyesület kezdeményezésére, az V. Szentési Gyermek Néptánc Fesztivál rendezvényeként, Szentés Város Önkormányzata és magánszemélyek támogatásával, és olyan kiváló népzeneészek, néptáncosok közreműködésével, mint:

Istvánfi Balázs (duda, Budapest), Karikóné Puskás Gabriella, Pataki Erika, Balla Tibor (tekerő, Szentés), Mátó Máttyás (tárogató, Apátfalva), Szabó Csaba (klarinét, Szentés), Hunyadi János Általános és Művészeti Iskola népzene tanszacos növendékei (citera, Mikepércs), Balla Zoltán és Balla Tímea (néptáncművészek, Galgahévíz), dr. Hankóczy Gyula (néprajzkutató, Tiszaörvény).

Így lett az előző századokban élt szentési és Szentés környéki dudások, tekerősök, citerások/tamburások, furulyások, klarinétosok, tárogatók, mandolinosok/tökciterások, (tangó)harmonikások, magyar bandák, cigány népi zenekarok, népi énekesek, hangszergyártók emlékére az eddig névtelen közterület neve Népzeneészek tere a Kígyó és a Könyök utcák találkozásánál. Helyrajzi száma: belterület 883/2.

Arról, hogy kik voltak, hogyan éltek, mikor, hol, milyen hangszereken muzsikáltak ők a 19-20. század folyamán hazánkban, bőven található információ a Szentés és környéke népzeneje és néptánca a XX. században című könyvemben és hangzó mellékletében. Név szerint itt elsősorban a **tekerősöket** sorolom fel, akik kb. 1840-1990 között kubikosként, parasztként, napszamosként, pásztorként /kanász, juhász, gulyás, csikós/, betyárként, katonaként, cselédként, iparosként stb. éltek Szentésen vagy Szentés környékén.

Balla István, Bársony Mihály, Bíró Sándor, Dudás Sándor, Ecseri Máttyás, Erdei Imre (duda), Földvári Nagy Sándor, Halász Szabó Mihály (citera, furulya), Kiss József, Kovács Márton, Maczik Sándor, Maszlagné Józsefné Mecs Balogh Mária, Sípos József, Szegi János, Szenyéri Dániel, Szenyéri János, Virágos Sándor, Tari Rókus.

Könyvem 2003-ban történt megjelenése óta újabb gyűjtéseim várnak közlésre, hiszen még mindig fellelhetők emlékek, dokumentumok az egykori népzenei életről, népeletről.

Biztatom Önöket, legyenek a segítségemre ebben! A gyűjtéshez a mellékletben útmutatóként találják az általam készített *néprajzi gyűjtéshez javasolt adatlapot*.

Mai, 2013. november 8-i rendezvényünkön arról is szólnunk kell, hogy **hogyan változtak a népzenei alkalmak** a XX. század utolsó évtizedeitől, lehetőségek, igények; ill. ezekhez miként alkalmazkodott az akkoriban felnövekvő generáció?

Szívet melengetően rendkívül sokrétű lett az új repertoár! Hiszen nagyon sokan érezték és érzik napjainkban is annak szükségletét, hogy a Művészet, a Kultúra forrását, a Muzsikálást, a Dalolást, a Táncolást magyar népzenei anyanyelvünkön maguk és társaik e magasabb, meg nem fogható „igényeit” kielégítsék.

Az 1906-ban, 1908-ban (*Bartók Béla*) és 1939-ben (*Dincsér Oszkár*) Szentesen történt népzenei gyűjtésekben részt vett egykori tekerősök – pl. *Vácz József* (kb. 1861- kb.1938), *Szenyéri Daniel* (1885-1969) és mások - óta a XX. század derekára sokat változott a világ!

Az egykori mázolt földű házaknál népzeneészek muzsikájával megtartott *keresztelőket, lakodalmakat, cuhárékat, padkaporos bálakat, névestéket, disznótorokat, vagy munkaalkalmak záró összejöveteleket*, ill. a település közössége által szervezett *kocsmái, farsangi, húsvéti* ill. *pünkösdi bálakat, búcsúk és a vásárok multságait* részben „másfélék” váltották fel.

„Az igaz művészet az emberiség felemelkedésének egyik leghatalmasabb eszköze, és aki azt minél több embernek hozzáférhetővé teszi, az emberiség jótévője” (Kodály Zoltán)

A *Bartók Béla, Kodály Zoltán és Lajtha László* által végzett és irányított, a XX. század elejétől a század közepéig tartó népzenei és néptánc gyűjtések az I. és II. világháborúk idején megszakadtak. Folytatásukra az 1950-es évektől a MTA Zenetudományi Intézete Népzene-kutató csoportja áldozatos munkája révén kerülhetett sor (pl. *Lajtha László, Erdélyi Zsuzsanna, Maác László, Sárosi Bálint, stb.*).

Ekkor kezdődött el Kodály Zoltán kezdeményezésére a „*Legyen a zene mindenkié*” szellemében országosan az ének-zene tagozatos osztályok / iskolák beindítása is az állami általános iskolákban. Szentesen a Kiss Bálint u. 11. szám alatti Zeneiskolában 1954 őszén a hangszeres, míg 1957. szeptember 1-jén a Petőfi Sándor utcai Általános Iskolában az első évfolyamon koedukált osztályban az ének-zene tagozatos oktatás.

A népzene és néptánc gyűjtés az 1970-es évektől újra fellendült pl. *Martin György, Pesovár Ernő, Pesovár Ferenc, Sebő Ferenc, Timár Sándor, Halmos Béla és Kallós Zoltán* elkötelezett munkája nyomán a Kárpát-medencében. Mindezek következtében „**új formák, új módok**” alakultak ki országosan – városunkban is - a népzenei, a népi éneklésre, a néptáncolásra vonatkozóan.

- ♪ A több évtizede kiválóan működő népdalkörök, ill. fúvószenekarok mellett megjelentek a táncházak, a népzenei és a néptánc táborkok, fesztiválok, versenyek, általánossá váltak a folklórgyűjtő utak.
- ♪ Az 1990-as évek végén az alapfokú művészeti iskolák számára a néptánc és a népzene pedagógusok képzése kezdődött meg. 2008-ban elindult a hangszeres népzenei képzés a Liszt Ferenc Zenetudományi Egyetemen, a magyar Zeneakadémián.
- ♪ Az országos közgyűjteményekben tárolt népzenei és néptáncos hang- és filmanyagok elérhetővé váltak (pl. Magyar Zenetudományi Intézet, a Hagyományok Háza stb.) táncosoknak és zenészeknek függetlenül, hogy melyik műfajban/okban tevékenykednek, ill. vannak leginkább szakképzettségünk/szakvézettségük alapján „otthon”.
- ♪ A XX. század végére a hang- és filmtechnika rohamos fejlődése és megfizethetősége is hozzájárult az autentikus módon zenélő muzsikások számának csökkenéséhez. A hangrögzítés eszközeinek és lehetőségeinek terjedése miatt (*hanglemezek, magnetofonok, videó kazetták, cd-k, dvd-k, rádió és tv műsorok, diktafonok, okos telefonok, számítógépek, internet* (pl. *Folkrádió*) már nem volt szükség „élő muzsikásra”, sem a régi hangszereszen valójáték elsajátítására. Ezek előtt szinte minden háznál volt citera, s többen tudtak *tamburálni* rajta. Multságok idején egymást tudták váltani a zenélésben és a táncban is. A család összetartását a rendszeres egyéni és a közös dalolás is segítette.

- ♫ Az elektronika fejlődése „jóvoltából” a hangszerek hangereje már erősíthetővé váltak (pl. gitár, hegedű stb.), miközben új hangszerek is születtek (pl. a szintetizátor stb.).
- ♫ Az 1960-évek beat zenéje a gitározni, dobolni, énekelni vágyókat nem az anyanyelv és a hangszerek adta természetes hangzás felé terelte... Nyelvtudás nélkül énekeltek „angolul”, a zenei szólamokat a rádiók adásaiból, vagy külföldről szerzett lemezek felvételeiről „szedték le” s tanulták meg. Zenei repertoárjaikba azonban ezek ellenére mégis beletartoztak / tartoznak az éppen aktuális hazai pop, rock, könnyűzene és operett slágerek, magyar nóták, népdalok, cigány dalok is. Hiszen a XX. század bő második feléig működő ún. „magyar bandák” (hegedű, brácsa, bőgő, cimbalom, klarinét, harmonika, klarinét, tárogató, trombita, tuba; rendezvényeken muzsikáltak /éttermek, bálók, szabadtéri koncertek, lakodalmak stb.) helyét vették át beatzenét rajongásig szerető akkoriban alakult gombamód szaporodó zenekarok legjobbjai. Mert az új irányzat divatba jöttével az élő hagyomány megkövetelte szükségleteket nem tudták, de nem is lehetett egyik napról a másikra elhagyni és a helyhez kötött elektronikus hangszeres muzsikával helyettesíteni. Gondoljunk pl. a lakodalmakban egyre ritkábban, de még 2013-ban is előforduló fűvós zene melletti „kísérésre”, azaz a menyasszony szomorú muzsika melletti búcsúztatására a szülői háztól; ami után a fűvószenekar, avagy csak egy harmonikás és egy klarinétos muzsikálásával kíséri a lakodalmas menetet a templomig és vissza. Ekkor fújják a „lakodalmi marsot” és járják a vendégek a „menettáncot”. Így váltak az 1970-es évek „beat” muzsikusi is a hagyományok folytatóivá; az elektronikus hangszerek mellett a népi hangszerek használóivá; s lett a küldetésük és a feladatuk a MUZSIKÁLÁS.

Néhány szentesi „beat zenekar” megalakulási időpontja:

Aldeinos (1962), Kaméleon (kb. 1964), Hells Angels (1965), Coctail (1989), Modul (1989), Tonic (1980-es évek), Vörös Jánosék (1987), Dominó (1999), Lézer (1990-es évek), Alibi (1995), Murphy Band (2005), Fuvi Band (2008), Black Five (2011).

Az előzőkben említettek ellenére a korszerű elektronikai eszközök és a digitális technika segítségével mindenki számára elérhetővé vált az egykori hagyományos vokális és hangszeres paraszti népzene és néptánc kultúra szépsége, gyógyító ereje. Segítenek a ma élőknek az ősöktől kapott jól bevált hagyományoknak, képi és anyanyelvi gazdagságoknak a megőrzésében, elsajátításában, továbbadásában, a magyar identitás megélésében és bemutathatóságában.

Városunkban különböző rendezvényeken népzeneét is előadó szentesi együttesek:

*kb. az 1930-as évektől a Horváth Mihály Gimnázium cserkész fűvószenekara,
az 1950-es évektől a Vasutas Szakszervezet Fűvószenekara ill.
a Móricz Zsigmond Művelődési Ház Fűvószenekara,
kb. 1969-től Szentés Város Fűvószenekara;
Szentési Szövetkezeti Bizottság Énekkara (1951-1992)
Bárdos Lajos Vegyeskar (1977-től)
Szentési Művelődési Ház Citerazenekara (1976-1995)
Pengető Citerazenekar (1995-től), Tilinkó Népdalkör (kb. 2000-től)
Tücsök zenekar (kb. 2009-től)*

Napjaink néhány kiváló szentesi énekese és hangszerese:

Andor Csilla (magánének, zongora, brácsa, cselló),
Balla Tibor (tekerő, citera),
Bánfi László (trombita, szárnykürt, bariton, harsona, karvezetés),
Berkes János (magánének),
Bódi Károly (cimbalom),
Bugyi András (bariton, dob, ének),
Csorba László (ének, citera),
Darabos Szilveszter (hegedű),
Debreczeni Kis Helga (citera, népihegedű, ének),
Dezső Géza (gitár),
Halmai Bianka (hegedű),
Hankó Gergely (furulya, klarinét),
Hegyi Anikó (magánének)
Horváth Zoltán (harmonika, szintetizátor, ének),
Imre Zsuzsa (citera, zongora, ének),
Janó István (dob),
Jós Józsefné (citera, ének),
Hankó László (zongora),
Kertész Ákos (ütőhangszerek, zongora, zeneszerzés),
Majtényi András (zongora, ének),

Mélykútiné Németh Kornélia (citera, ének),
Mészáros Gábor (zongora, szintetizátor, ének),
Mihály Béla (klarinét, furulya, karvezetés),
Mihály Tibor (népi hegedű, gitár),
Miskolczi Ramóna (citera, ének),
Nagy János (zongora, orgona, ének, karvezetés),
Nagy Jánosné (ének, karvezetés),
Nagy Johanna (magánének, zongora),
Négyesi Jánosné (citera),
Pethes Krisztina (citera, ének),
Pethes Zsuzsanna (citera, ének),
Pitti Katalin (magánének),
Szabó Csaba (klarinét, szaxofon, furulya, gitár, dob),
Szabó Erika (ének, fuvola, szaxofon),
Szabó-Hankó Judit (néptánc, ének),
Szunyogh Gabriella (hegedű),
Szabó István (harmonika),
Remzső József (tekerő),
Várkonyiné Mihály Erna (klarinét, furulya, karvezetés),
Zöldi Lászlóné (tekerő, ének).

Az itt felsorolt előadóművészek és népművészek /szaktanárok/ évenként magas színvonalú műsoraikban bizonyítják művészetüket, amit a telt házas pl. citerás, fűvószenei, világzenei, komoly- és könnyűzenei találkozók (pop, rock stb.), néptánc fesztiválok, hangversenyek, kiállítások stb. igazolnak.

E hagyományos folklór műsorok (népzene, néptánc, népi díszítőművesség, népköltészet stb.) nézőinek, kedvelőinek, értőinek számát növelték / növelik még a *Szentes Televízió* és a *Kurca Televízió* rendszeres ezekről készült beszámolóit, valamint a Rádió Szentes 106,1 Mhz-en az 1999 és 2011 között minden páratlan héten 35-45 percben sugárzott *Síppal, dobbal, nádi hegedűvel népzenei magazin* 360 adása is Hankó Györgyné szerkesztésében.

Városunkban a **vokális zene tanítása** (pl. népdalok) a dalárdákban és kórusokban ill. a néptánc oktatás (pl. óvodában is) keretén belül kiváló szakemberek munkája nyomán folyt / folyik napjainkban is.

Pl. Joó Károly (1842-1917), Németh Elek (1857-1908), Balázs András (1913-1992), Balogh Gyula (1914-1973), Dóczy Gáborné (1938), Farkas Márta, Hankó Györgyné, Kis-Rácz Antalné, Kocsis Györgyi, Majtényi András, Nagy János, Puruczka Mihály (1906-1982), Rozmanné Szarka Katalin, Takács Pálné, Vajdáné Balogh Ida.

Táncmester és illemtanár illetve néptánc pedagógus Szentesen:

Rácz bácsi (kb. 1847–1920 utáni években), Kiss Károly (kb. 1910 – kb. 1987), Peczárszky Katalin (1913–1993), Bajominé Varga Erzsébet, Szatmári-Nagy Szilvia, Aranyi Erzsébet, Bagi Ferenc, Füst Molnár Jánosné, Hankó Györgyné, Kádár Virág, Karikóné Pus-kás Gabriella, Magyar Imre, Molnár Zsolt.

A hangszeres népzene oktatás tanárai Szentesen pl. dr. Aranyi Gábor (1926–1999), Balla Tibor, Bartha Z. Ágoston, Derzsi Kovács Jenő (1889-1969), Jós Józsefné, Havasréti Pál, Mélykútiné Német Kornélia, Szerényi Béla, Szűcs Miklós.

A népzenei és néptáncos múltra is kiterő több évszázad alatt történt **néprajzi gyűjtések** sok kiváló és elkötelezett szentesi – vagy több évet Szentesen töltő – személy munkája nyomán vált és válik közkinccsé napjainkra. Néhány példa szentesi munkásságuk éveiről.

- Kiss Bálint (kb. 1765-1835-ig) -	- Dr. Zsilinszky Mihály (kb. 1897-1900-ig)
- Sima László (kb. 1900-1914-ig)	- Derzsi Kovács Jenő (1930-1969)
- Papp Imre (kb. 1954-1973)	- Nyíri Antal (kb. 1930-2000)
- Zsiros Katalin (kb. 1960-től)	- Kátai Ferenc (kb. 1946-tól)
- Balázs Árpád (kb. 1955-től)	- Dr. Hankóczy Gyula (kb. 1975-től)
- Labádi Lajos (kb. 1980-tól)	- Kis-Rácz Antalné (kb. 1981-től)
- Rózsa Gábor (kb. 1984-2004-ig)	- Hankó Györgyné (kb. 1995-től)
- Horti Sándor (1984-2000-ig)	- Bede Ádám (kb. 2008-tól)

Igen sajnálatos, hogy Szentes még mindig adós a hagyományos „éttermi” **cigány muzsikus dinasztiaik, cigányzenekarok** múltjának felkutatásával! Pl. Bódi Károly, Gábor István, Konkoly József, Lehota Béla, Lehota Lajos, Lehota Péter, Fehér László, Fehér Zoltán, Lakatos Béla, Lantos Ignác, Rácz Béla, Rizlicsenkó János, stb.

Azért is nagy hiba ez, mert az 1960-as évektől országszerte kezdett „elterelődni” róluk a „közfgyelem”, s ezzel együtt többségük előbb-utóbb munkanélkülivé vált! Mára egykori hallgatóságuk szinte kihalt. Annak ellenére, hogy a hagyományos vonós hangszerekkel megszólaló cigányzene kultúra népszerűségének visszaállítására történtek próbálkozások, sajnos a jogosan megérdemelt „eredmény” még mindig várat magára. Pedig az a zene, amit ők játszottak, az is hagyományos magyar zene! S ha kávéházi, éttermi környezetben újra felcsendülnének dallamaik, biztosan megérintené a jelen s a jövő magyar hallgatóságának lelkét!

Zárásul! A Világ elismeri „Magyarország Zenei Nagyhatalom” voltát.

A Népzeneészek tere avatása 10. évfordulóján most bemutatkozó énekeseink, zenészeink, táncosaink révén most ehhez járulunk hozzá. Köszönöm, hogy meghallgattak! Tisztelettel várom Önöket a 2014. január közepén sorra kerülő *Szentes népzenei múltjával és jelenével* kapcsolatos, archív hangzó – és videó felvételekkel kiegészített előadásomra is. A most következő népzenei és néprajzi műsorhoz nagyon jó szórakozást kívánok!

„A hagyomány őriz meg bennünket.”

(Andrásfalvy Bertalan)

„Addig leszünk magyarok, amíg magyarul énekelünk, táncolunk.”

(Kallós Zoltán)

A Zöldág Hagyományőrző Szakkör foglalkozásai Szentesen az Ifjúsági Házban:

- Hétfő 17.00–19.00 ..... Népi ének, néptánc, folklórismeret felnőtteknek.
- Kedd és péntek 16.00–18.00 .... Népi játék, népi ének, néptánc iskolásoknak.
- Szerda 10.00–11.00 ..... Népi játék, népi ének 1,5 – 3,5 éveseknek

Elérhetőségeink:

Telefon: 06-30/317-70-94

E-mail: zoldag2011@gmail.com – Weboldal: <http://zoldagmse.mindenkilapja.hu/>

Néhány ajánlott internetes elérhetőség:

<http://www.folkradio.hu/radio/>

<http://folkmagazin.hu/mag/>

http://www.turizmus.szentes.hu/?page_id=890

Szentes, 2013. november 8.

*Hankó Györgyné
néptánc pedagógus, néprajzi gyűjtő,
a Zöldág Hagyományőrző Szakkör vezetője*

*A népzeneészek emlékköve tábláján levő,
a múlt század elején készült fotón
egy tekerős, egy tárogatós
és egy dudás látható*

A 10 évvel ezelőtti téravató képei (Vidovics Ferenc, Szentesi Mozaik)

Néprajzi gyűjtéshez javasolt adatlap

Készítette: Hankó Györgyné / Szentes, 2013. október 1.

Pótsorok, pótlapok, dokumentumok
(film, hangzóanyag, fénykép jegyzéke stb.) mellékelhetők!

1./ A néprajzi adatközlő adatai   **A gyűjtés ideje:** .....

1.1. Neve: .....

1.2. Születési helye: .....ideje: .....

1.3. 1. Jelenlegi lakcíme: .....

1.3.2. Telefon: .....E-mail: .....

1.4. Foglalkozása az anyag megismerésekor: .. ..

1.5. Életkora az anyag megismerésekor: .....

1.6. Kitől tanulta, kapta stb. az anyagot? .....

1.7. Mikor, hol, kik, milyen céllal énekelték / mesélték / használták az anyagot? .....

2./ A gyűjtött anyag/ok ismertetése: .. ..

3./ A néprajzi adatgyűjtő adatai   3.1. Tel.: .....

3.2. Neve: .....

3.3. Születési helye, ideje: .....

3.4. Jelenlegi lakcíme: .....

4./ A gyűjtés ideje, körülményei: .....

5./ Megjegyzések a gyűjtött anyaggal kapcsolatban: .....

.....
Adatközlő aláírása

.....
Gyűjtő aláírása

Énekek

Debrecennek van egy vize,
Kinek Hortobágy a neve,
Arra van egy kűhíd rakva,
Kilenc lyukra van állítva.
A félsarkán vízimalom,
Körüllegeli a barom.

Rubato

Debrecennek van egy vize, ki - nek Hortobágy a ne - ve,

arra van egy kűhíd rak - va, kilenc bóthajtás van raj - ta,
azon já - rat gulya - ménes, a ződ fübe le - ge - lész - nek.

2. Hortobágynek szőke vize, — sárga lovam, ne félj tőle, — még az éjjel egy órára — vigyél át a túlsó partra. (A 3-4. dallamsorra:) Vigyél át a túlsó partra, — ott lesz jó világ gazdádra.

3. Az én lovam csárda előtt, — gödröt vágott maga előtt, — rúg-vág, kapál, ágaskodik, — a gazdája jó bort iszik.

4. Kiverték a gulyát-ménest, — jaj, de szépen legelésznek, — káromkodnak a számadók, — jó bort isznak a káradók.

5. Egyik iszik a Szelesbe' — a másik a Cserepesbe' — a harmadik a Morgóba' — gulya-ménest csavargóba'.

6. Mihálynap után az idő, — fújdogál a hideg szellő, — sírnak-rínak a bárányok, — tanakodnak a juhászok.

7. A karámnál találgatják, — hogy a nyáját hová hajtsák; — hajtsuk be a gazdájának, — adjon szénát bárányának.

Cserepesi csárda előtt legel a nyájam,
Közepibe' aranyzóru bárányom,
Vezérörüm zálogba van csengőstül,
A csárdába magam iszok, sejtahaj, egyedül.

Kocsmárosné, szép csárdásné de ugat a kutyája,
Nem jöttem én, nem jöttem én lopni az udvarába.
Hnem azért jöttem az udvarába,
Babám hangját hallottam meg, ideki a konyhába.

Kocsmárosné, szép csárdásné, de savanyú a bora,
Olyan mint a, olyan, mint a valóságos vadalma.
Kocsmárosné cukrozza meg a borát,
Adja nékem feleségül a legszebbik leányát.

Tizenhárom fodor van a szoknyámon
Azt gondoltam, férjhez megyek a nyáron,
De már látom semmi se lesz belőle
Tizenkettőt levágtok belőle.

Kocsmárosné kiállott a kapuba,
Odahívja a fiúkat sorjába,
Gyertek fiúk, itt a jó bor, igyatok,
A jányommal reggelig müllassatok.

Nem kell nekünk a kend jánya, mert lusta,
Nem kell néki csak a tunikás ruha.
Nékünk pedig dologra kell az asszony,
Ne púderozza magát a kisasszony.

Köszöntők a 2013 nov. 8 –i megemlékezéshez

A Népzeneészek terén a Kígyó és a Könyök utcák találkozásánál:

Program a Népzeneészek terén, a Kígyó és a Könyök utcák találkozásánál a Sportsarnok mögött

16.20 – 16.30	"ráhangoló" dobolás Fényesség Táltos Dobkör
16.30	Köszöntések: Hankó Györgyné
16.35	Balla Tibor szentesi tekerőmuzsikája
16.42	A megemlékezés virágainak elhelyezése
16.45	Indulás az Ifjúsági házhoz

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm az itt megjelent kedves egybegyűlteket. Külön köszöntöm Szirbik Imre polgármester urat és kedves feleségét, Rózsa asszonyt.

Köszönöm a Fényesség Táltos Dobkör tagjainak rendezvényünk megnyitásaként bemutatott, igazán felemelő, minden porcikánkat átjáró előadását. Saját dalokat is énekeltek, mint régen a regösök, s a dalok és a dob hangja által szólították meg magyar lelkünket.

Szentes Város Képviselőtestülete döntése nyomán ennek az eddig névtelen közterületnek akkor hivatalos neve lett. Helyrajzi száma: belterület 883/2.

Igaz, van olyan térkép, amelyen Népművészek tereként szerepel. A felavatására 2003. november 8-án került sor kiváló népzeneészek közreműködésével és kb. 130 néptáncos gyermek, kísérőik és a város képviselőinek jelenlétében.

Nap, mint nap itt járok el, látom rendszeresen gondozva van a város szépítését munkakörüként vállalók által.

És most nemcsak ők, de a természet is igazán megtette a magáét! Hiszen az emlékkő mögötti orgonabokron virágok díszlenek, most, 2013. november 8-án! Talán csak nem a már „odafent” levő népzeneészeink jártak el a Legfelsőbb Úrnál az ünnep tiszteletére?!...

A Zöldág MSE és a Zöldág HSZ működése folyamán az avatás óta eltelt 10 év alatt sok rendezvényünk volt hozzájuk kapcsolódón. Ezeket néhányukról részletesebben / több alkalommal, néprajzi, helytörténet, népzenei munkásságuk más-más tevékenységére emlékeztünk meg, pl.:

- ♫ *Szenyéri Dániel* (2005, 2009) és *Balla István* (2011) kubikus tekerősök,
- ♫ *Papp Imre* (2008, 2010) Szentesi dónáti parasztember, presbiter és néprajzi gyűjtő,
- ♫ *Derzsi Kovács Jenő* (2009) néprajzi gyűjtő, a zene, a biológia, a kémia, a rajz kiváló tanára,
- ♫ *Balázs András* (2012-2013) karnagy, ének-zene és földrajz szakos tanár, kiskertész.

A Népzeneészek terét ritkán keressük fel rendezvénnyel...

DE évente a **Ki játszik ilyet?** népi játék, néptánc és kézműves tábor 5-12 éves résztvevőivel júliusban / augusztusban mindig! A tábori első nap délutánján séta, ismerkedés, barátkozás, játszó terek ill. a könyvtár népművészeti kiállításának felkeresése közben. 2013-ban, a 10 éves évforduló kapcsán virágcsokrot is hoztunk. Akkor ott beszéltünk róluk, kik voltak, miért állítottunk nekik emléket, milyen feladatuk volt, stb.

Arról, hogy mikor, mit és miért muzsikáltak, évközi rendszeres foglalkozásainkon legfőképpen a népi ének tanításakor is szó esik. Hiszen a magyar népköltészet pl. mondókák, gyermekdalok, népdalok, balladák stb. dallamában, ritmusában, tartalmában minden benne van (*bánat, keserűség, vágyakozás, öröm, tisztelet, erkölcsiség, tréfa, utalás, útmutatás*) ami az ember lelkében lakozik. Mindez szó szerint vagy természeti képekbe (*jelképekbe, allegóriákba, metaforákba*) bújtatva. S ezeket akkor és ott énekeltek, amikor lehetett, amikor szükségét érezték. ...

Azt hiszem, hogy ha az erkölcsstan órákat csak népdalaink tanításához kapcsolnánk, már akkor is elérnénk a célunkat! ... Többszörösen is !!!

Mindannyian ismerjük Babits Mihály gyönyörűen igaz sorait:

Mindenik embernek a *lelkében* dal van,
és a saját *lelkét hallja* minden dalban.
És *akinek szép a lelkében az ének,*
az *hallja a mások énekét is szépnek.*

Hallgassunk most a Szentesi Népzeneészekre emlékezve szentesi tekerőmuzsikát Balla Tibor előadásában, s közben helyezzük el az emlékezés virágait az egykori muzsikusok emlékkövénel, majd induljunk a Művelődési és Ifjúsági Házba, hogy ott 17 órától hódoljunk a dalolás, a muzsikálás, a táncolás szentségének.

A Népzenei Gálán

Kedves Vendégeink!
Népzeneészek, népdalosok, táncosok, zeneszerető Barátaim!
Szeretettel köszöntöm mindannyijukat!

Tisztelettel felkérem Szirbik Imre polgármester urat, nyissa meg a Népzeneészek tere avatásának 10. évfordulója tiszteletére rendezett gálaműsorunkat.

Kedves Barátaim!

A mai alkalommal kézhez kapott 8 oldalnyi összeállítás 1-6. oldalán egy általam a népzenei hagyomány továbbéléséről írt, gondolatébresztőnek is mondható összefoglalót találnak a mai évforduló kapcsán, továbbá egy-egy oldalon néprajzi gyűjtést segítő adatlapot, ill. népdal szövegeket is. Ez utóbbi segítségével Önök is aktívan bekapcsolódhatnak majd műsorunkba.

Ma a népdalok, a hangszeres muzsikák, és a táncok mellett olyan prózai művek is szerepelnek, melyeken keresztül a magyar népzenei múlt 19-20. század zenei mesterei életének körülményeibe, az akkori közösségi élet és szokásrendszer adta lehetőségeibe élhetjük bele magunkat.

Népzenei gálaműsor a Szentesi Művelődési Házban

- 17.00 Hankóné köszöntője, Szirbik Imre megnyitója
- 17.04 Ráfi Dénes mezősegi népdalokat furulyál
- 17.10 Hankó Györgyné: A 10 éves Népzeneészek tere ünnepén
- 17.15 Négyesi Jánosné Évike citerázik / Erdélyi népdalok
- 17.20 Jászné Gyovai Ágnes felolvasásában: Béres András: Citerabál /részlet
- 17.25 Négyesi Jánosné Évike citerázik / Csárdások
- 17.35 Zöldág Hagyományörző Szakkör néptánc bemutatója:
Bagi táncrend (népi játék, karikázó, verbunk, lassú és friss csárdás)
- 17.45 Négyesi János nyug. isk. ig. Balázs Andrásra emlékezik
- 17.55 Tilinkó Népdalkör: Kedvenc népdalaink c. műsora
- 18.05 Benkő Erika moldvai népdalokat énekel
- 18.15 Balla Tibor és Horváth Margit: Hortobágyi citeramuzsika
- 18.25 Béres András: A puszta hegedűse
Felolvas és énekel Borbás Miklós, hegedül Darabos Szilveszter
- 18.40 Közös dalolás Balla Tibor tekerőjátékával
- 18.55 Hankó Györgyné: Az előző századok és a jelen szentesi népzeneészei
- 19.00 Fényesség Táltos Dobkör / Pusztai Katáék

Minden egyes most bemutatkozónk magyar zenei anyanyelvünkön érzi annak szükségletét, hogy muzsikáljon, daloljon, táncoljon. Nagy odaadással, képességei jelenlegi legjavát beleadva készült erre a gálaműsorra. Fogadják őket szeretettel! Mindenkinék nagyon jó szó-rakozást kívánok.

Köszönet illeti minden fellépőnket, valamint támogatóinkat:

*Becsák János,
Bugyi András,
Boros Istvánné,
Faragó Péter,
Fekete Kálmán,
Hajduch Jánosné,
Janóné Kispál Katalin,
Kárpáti Lajos,
a Művelődési és Ifjúsági Ház
munkatársai,
Német Éva,
Nyéki Magdolna,*

*Petőné Pataki Ilona,
Rádió 451,
Ráfi Dénes,
Szabó-Hankó Judit,
Szentes Televízió,
Szentesi Élet,
Szentesi Gyors,
Timár Ferenc,
Városi Visszhang,
Vidovics Ferenc,
a Zöldág Hagyományörző Szakkör
táncosainak szülei.*

Várjuk Önöket rendszeres foglalkozásainkra ide az Ifjúsági Házba, és a 2014. január 18-án szombaton 15 órakor a Dózsa Házban tartandó archív népzenei és néptáncos felvételeket is bemutató népzenei előadásomra a *Szentesi Vendégszeretet Egyesület* szervezésében.

Szentes, 2013. november 8.

*Hankó Györgyné
néptánc pedagógus, néprajzi gyűjtő,
a Zöldág Hagyományörző Szakkör vezetője*